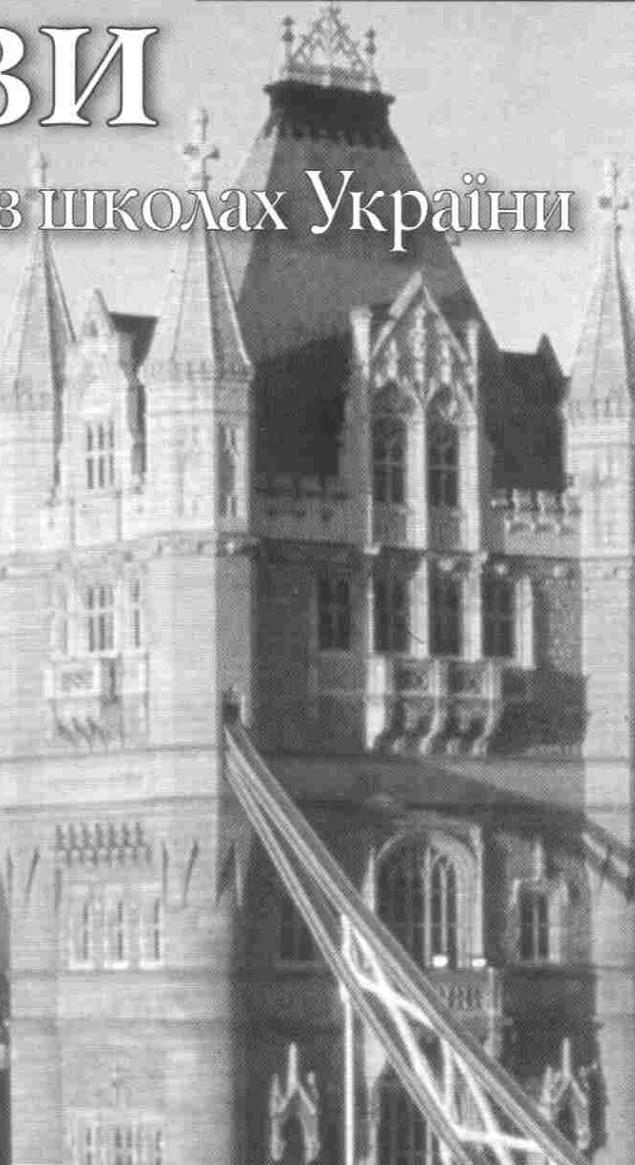

Іноземні МОВИ

№ 4, 2016

Передплатний
індекс: 68831

в школах України

Особливості розвитку
художньої культури доби
Просвітництва у Німеччині

Selected Adapted Internet Texts for
Classroom Reading and Discussion
Англійська мова

London Bridges
Англійська мова, 5 клас

ДЕТАЛЬНІШЕ НА PEDPRESA.UA

видавництво
ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА
Державне інформаційно-виробниче підприємство

Іноземні Мови

в школах України

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ
№ 4 (80) ЛІПЕНЬ – СЕРПЕНЬ 2016
Виходить 6 разів на рік

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 68831

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ
ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»

Видавець з 2002 року.

До січня 2012 року журнал виходив під назвою «Іноземні мови в навчальних закладах», до 2014 р. під назвою «Іноземні мови в сучасній школі»

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія KB, № 20026-89263 від 25.06.2013 р.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Валентина Буренко, завідувач кафедри
методики мов і літератури ІППО
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Надія Басай, науковий співробітник
Інституту педагогіки НАПН України

Райса Бужикова, завідувач кафедри
філології та загальногуманітарних дисциплін
Миколаївського міжрегіонального інституту
Відкритого університету розвитку людини «Україна»,
кандидат педагогічних наук

Оксана Коваленко, головний спеціаліст
Міністерства освіти і науки України

Елена Константинова, учитель
англійської мови Ліцею міжнародних відносин № 51
м. Києва, заслужений учитель України

Ніна Корбозерова, завідувач кафедри
іспанської та італійської філології
Інституту філології Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор філологічних наук

Георгій Крючков, завідувач кафедри
французької філології Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук

Василь Плахотник, науковий співробітник
лабораторії навчання іноземних мов
Інституту педагогіки НАПН України

Валерій Редько, завідувач лабораторії
навчання іноземних мов Інституту педагогіки
НАПН України, кандидат педагогічних наук

ЗМІСТ

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ

Світлана Сафарян

Особливості розвитку
художньої культури доби
Просвітництва у Німеччині

Оксана Приходько

Shops and shopping
Англійська мова, 6 клас

29

Ольга Строганова

Education. First Job. Job
Interview

Англійська мова, 10 клас

31

Ірина Сущенко

Musical instruments
Англійська мова, 1 клас

35

Наталія Гвоздєва

Урок-експурсія в країну
Чудес (Льюїс Керол «Аліса
в країні Чудес»).

Англійська мова, 6 клас

37

Оксана Новак

Англомовні країни.
Сполучені Штати Америки
Англійська мова, 7 клас

41

Яна Каленюк

Подорож містом. Напрямки руху
Англійська мова, 5 клас

47

Світлана Ткаченко

London Bridges
Англійська мова, 5 клас

52

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

Олена Щиголь

Happiness Day Party

54

Ніла Пилипчук

Welcome to London
Англійська мова, 4 – 5 клас

58

СКАРБНИЧКА ВЧИТЕЛЯ

Ольга Солодовська

Au pays des virelangues

63

ВІДКРИТИЙ УРОК

Галина Кравченко

Глобальні соціальні мережі та
користування мобільними
телефонами. Написання «For
and against essay»
Англійська мова, 11 клас

26

ВИВЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ЕПОХИ БАРОКО І КЛАСИЦИЗМУ

Олена ПОКАТИЛОВА, доцент кафедри методики мов та літератури ІППО КУ ім. Б. Грінченка

XVII ст., новий час епоха бароко... Ця епоха ще живе в нашій свідомості, її «новизна» не застаріла. Якщо поглянути на епоху «бароко» з нашого «історичного майбутнього», в ній не може не вразити якась внутрішня завершеність та вичерпаність змісту. Наукові відкриття XVII ст. змінили картину світу відкрили трагічну глибину Всесвіту, долі та душі людини. Культура бароко викликає відчуття безмежності світу, трагічну незахищеність людини. Філософія бароко розкриває невідповідність крихітної піщинки людського життя і незмінної холодної нескінченної безодні космосу. Це справжнє духовне відкриття бароко. Основною рисою бароко можна вважати прагнення до синтезу мистецтв, органічною взаємодією архітектури, скульптури, живопису та декоративного мистецтва. Парадні інтер'єри будівель бароко багато прикрашалися ліпниною, різьбою, багатокольоровою скульптурою, дзеркалами та розписом стін, що ілюзорно розширяють простір.

У Франції бароко злилося з класицизмом у єдиний розкішний стиль. Нерідко відносно до французького варіанту бароко використовують термін «барочний класицизм». Для архітектури бароко характерні просторовий розмах, парадна урочистість та пишна живописність та динамічність. В будівлях епохи бароко в усій красі та величності представлена розкішна, химерна пластика та текучість складних, зазвичай криволінійних форм з великою кількістю зовнішніх ефектів та елементів, вигадливою, неспокійною грою світа і тіні. Архітектурні споруди епохи бароко величні та вільні, якби вбирають навколоїшній простір, наприклад, парк перед палацом. Самими відомими французькими архітектурними ансамблями в стилі бароко є: Версаль, Люксембургський палац, Павільйон Годинників, замок Мезон-Лафіт, церква Валь де Грас.

Щоб зручніше було керувати художньою творчістю, в другій половині XVII ст. створюються різні академії: наук, живопису і скульптури, архітектури, написів, музики і танцю тощо. Протівного значення в мистецтві Франції того часу набуває архітектура. Саме в архітектурі класицизму ідея абсолютизму знайшла своє найбільш яскраве втілення. Тому діяльність більшості художників зосереджувалася на оформленні та оздобленні, міських і заміських резиденцій що

будувалися у той час. Одним із найвизначніших представників стилю бароко у французькій архітектурі був **Жуль Ардуен-Мансар** (1646 – 1708) – придворний архітектор Людовика XIV. Службу при дворі Людовика XIV Жуль почав із проєкту з розширення палацу в Сен-Жермен-ан-Ле, потім завершив будівництво Великого Тріанона у Версалі. Найвідомішими творами Ардуен-Мансара стали такі визначні пам'ятки Парижа, як Собор Будинку інвалідів (1693 – 1706), а також комплекси: Площа Перемог (поч. у 1684 р.) і Вандомська площа (поч. 1698 р.), прикраса і оформлення якої проводилося під керівництвом **Шарля Лебрена** (1619 – 1690) «першого живописця короля», який зосередив у своїх руках керівництво всіма видами образотворчого мистецтва. Найбільш типовим і величним пам'ятником епохи абсолютизму у Франції став грандіозний архітектурно-декоративний ансамбль Версаля.

Палацово-парковий комплекс «Версаль»

Версаль – найвідоміший палацово-парковий комплекс вираження ідей абсолютої монархії, коли двір короля став єдиним центром життя королівства. Ідея порядку, єдності та централізованої системи вираженої завдяки чіткому та величному класичному стилю мали бути протиставлені небезпекам феодальної вольниці. До палацу, як до короля – центру держави, мали сходитись всі головні магістралі нового міста і всі головні алеї парку. Одночасно палацовий комплекс мав символізувати могутність, велич та багатство нової Франції епохи абсолютої монархії. Три проспекти, що ведуть до замку мали бути не тільки завершенням палацової перспективи, але й продемонструвати досяг-

нення в розвитку транспортної системи королівства. Дзеркальна галерея мала втілити не тільки нові художні рішення або підкреслити велич короля, але й показати високі досягнення скляної промисловості королівства. А велика кількість фонтанів Версальського саду мала продемонструвати високі технічні, особливо у важливій для тогочасної економіки гіdraulіці, досягнення.

З епоховою бароко і класицизму в історії Франції пов'язане ім'я найвідомішого короля Франції – Людовика XIV (1638 – 1715), відомого ще як «короля-сонце» або Людовика Великого. Саме Людовик став втіленням принципу абсолютної монархії, йому приписують відомий вислів: «Держава – це я».

Людовик – провідник французького імперіалізму. Людовик XIV присвятив тридцять два з п'ятдесяти чотирьох років свого правління війнам. Військові реформи, запроваджені Людовиком та ле Тельє, як-то: уніфікація платні, створення Дому інвалідів, зміна системи рекрутування тощо, дозволяють знизити рівень дезертирства в армії та підвищити загальний рівень життя військових. Король дає завдання побудувати кільце укріплень навколо французької території. В апогеї правління Людовика армія сягає 320000 осіб, що значно перевищує склад будь-якої європейської армії та дає змогу Франції грati першу скрипку в різноманітних європейських коаліціях тих часів. Правління Людовика – час значної консолідації єдності Франції, її військової могутності, політичної ваги та інтелектуального престижу, розквіту культури та науки, ввійшов до історії під ім'ям Великий вік.

Людовик XIV

Однією з яскравих сучасних кінематографічних праць, що демонструють часи правління Людовика XIV – є кінострічка «Ватель» (2000, Франція, реж. Роланд Жоффе). Провідна ідея цієї талановитої роботи режисера – протиріччя між близкучим та розкішним життям Короля-сонце та тягарем тяжкої праці, що вимушенні нести на себе прості люди.

Художній простір бароко відбиває досвід доби у вивчені світу крізь окуляр мікроскопа та телескопа (обидва прибори винайдені у XVII столітті). Учені були зацікавлені елементами речей, тобто найменшими складовими кожного предмета (французькі вчені Рене Декарт (1596 – 1650), Блез Паскаль (1623 – 1662)). У 1637 побачила світ головна математична праця Декарта «Міркування про метод» (повна назва: «Міркування про метод, що дозволяє направляти свій розум і відшукувати істину в науках»). Створення аналітичної геометрії дало змогу перевести дослідження геометричних властивостей кривих і тіл на алгебраїчну мову, тобто аналізувати рівняння кривої в деякій системі координат. Книга «Метод» відразу зробила Декарта визнаним авторитетом у математиці й оптиці. Прикметно, що видана вона була французькою, а не латиною. Додаток «Геометрія» було, проте, тут же перекладено латиною і неодноразово видавався окремо, розростаючись від коментарів і ставши настільною книгою європейських учених. Праці математиків другої половини XVII ст. відображають сильний вплив Декарта. В астрономії Декарт відомий як автор космогонічної гіпотези – теорії вихорів, яка протягом певного часу конкурувала з теорією всесвітнього тяжіння. Філософське вчення Декарта на противагу середньовічним поглядам ґрунтувалося на уявленні про безмежність й однорідність світової матерії (простору), який не має порожнечі і нескінченно подільний. Найбільшим відкриттям Декарта, яке стало фундаментальним для подальшого розвитку психології, можна вважати поняття про рефлекс і принцип рефлекторної діяльності.

Блез Паскаль – один із засновників математичного аналізу, теорії імовірності та проективної геометрії, творець перших зразків лічильної техніки, автор основного закону гідростатики. Відомий також відкриттям формули біноміальних коефіцієнтів, винаходом гідралічного пресу й шприца та іншими відкриттями. Автор знаменитих «Думок» та «Листів до провінціала», які стали класикою французької літератури. Зиткнувшись із традиційними способами обчислень, Паскаль визнав їх незручними і задумав створити обчислювальний пристрій, який міг би допомогти спростити розрахунки. У 1642 році

(у 19 років) Паскаль почав створення своєї Лічильної машини «паскальі», в цьому, за його власним визнанням, йому допомогли знання, отримані в ранні роки. Машина Паскаля виглядала як скринька, наповнена численними, пов'язаними одна з одною зубчастою передачею, шестернями. Числа, які треба було додати або відняти, вводилися відповідним поворотом коліщат, принцип роботи ґруntувався на рахунку обертів.

Ще близько 1652 року Паскаль задумав створити фундаментальну працю – «Апологію християнської релігії». Однією з головних цілей «Апології ...» мала стати критика атеїзму і захист віри. Він постійно міркував над проблемами релігії, його задум змінювався з плинном часу, але приступти до роботи над працею, що була задумана ним як основна праця життя, заважали різні обставини. Починаючи з середини 1657 року Паскаль робить фрагментарні записи для «Апології ...» на окремих аркушах, класифікуючи їх за змістом. Пізніше він не зміг навіть диктувати і припинив роботу. Після смерті Блеза дружі янсенисти знайшли цілі пачки таких нотаток, перев'язанихмотузкою. Збереглося близько тисячі уривків, різних за жанром, обсягом і ступенем завершеності. Вони були розшифровані і видані книгою під назвою «Думки про релігію та інші предмети», потім книга називалася просто «Думки». В основному книга присвячена стосункам Бога і людини, а також апологетиці християнства в янсенистському розумінні. У цьому ж рукописі містився опис доказів розумності віри на основі теорії ігор, що став відомим, як парі Паскаля.

«Думки» стали класикою французької літератури, а Паскаль став єдиним у новій історії великим літератором і великим математиком водночас.

Луї Мішель Ван Лоу. Іспанський концерт

В мистецтві живопису бароко художній простір також відбиває неосяжну безодню і зображує найменші частки матерії у творах та жанрах. Наприклад, у творчості Луї Мішеля Ван Лоу (1707–1771) є відома картина «Секстет (Іспанський концерт)» (1768), на якій зображені фігури музикантів у просторі величезної зали. Цей мотив досить часто використовується художниками доби бароко (див. Йоганн Генріх Шенфельд. «Маленький концерт» (Німеччина, 1670). На картині І. Шенфельда «Маленький концерт» крихітні фігурки музикантів потопають у просторі величезної зали. Цікавим є факт, що свою картину Луї Мішеля Ван Лоу написав на замовлення Катерини II для Ермітажу. На зображеному клавесині у написах на нотах згадані імена композиторів.

Треба зазначити, що досить часто атрибути мінливості бароко були череп, пісочний годинник, крихкі скляні келихи – символ неміцності та мінливості.

Формування сильних монархічних держав на території Європи, зокрема у Франції, сприяло утвердження класицизму як літературного напряму. В багатьох країнах, і перш за все у Франції, класицизм став першим офіційним художнім методом, який визнав уряд. Ідея національної єдності в політиці монархів знайшла втілення в творах класицистів. Королі і царі наближали до себе письменників, а вони, у свою чергу, прославляли їх у своїх творах, проголошували необхідність громадського служіння державним інтересам. Принципи державності й дисципліни, які утверджувалися в епоху абсолютизму, вплинули й на регламентацію в мистецтві. Твори стають більш чіткими, вріноваженими, цільними, підкоряються загальноприйнятим канонам класицизму. Якщо в барокових літературних творах були можливими найпримхливіші поєднання і сплави, теорія класицизму регламентувала авторську уяву. Класицизм створив цілу низку канонів і правил, яких має дотримуватися письменник. Класицисти утверджували вічність ідеалу прекрасного, що спонукало їх наслідувати традиції античних майстрів. Вони вважали, якщо одні епохи створюють зразки прекрасного, то завдання митців наступних часів полягає в тому, щоб наблизитися до них. Звідси – встановлення загальних правил, необхідних для художньої творчості.

Сама назва «klassizism» підкреслювала той факт, що представники напряму наслідували античну «klassiku». Проте, не слід забувати, що за часів Відродження теж шанували античність. Відмінність у наслідуванні та відродженні античного мистецтва полягала в тому, що за часів Ренесансу цінувалося почуття, а класицисти, навпаки, надавали перевагу розуму.

У літературі простежувався чіткий розподіл за певними жанрами:

- високі (ода, епопея, трагедія, героїчна поема);
- середні (наукові твори, елегії, сатири);
- низькі (комедія, пісні, листи у прозі, епіграми).

Темами для творів високих жанрів були події загальнонаціонального та історичного значення, у них брали участь царі, видатні діячі, придворні тощо. Високі жанри були написані величавою, урочистою мовою. Темами для середніх і низьких жанрів були наука, природа, людські вади, соціальні пороки. У них діяли представники середніх і нижчих класів, мова наближалася до розмовного стилю. Якщо у високих жанрах прославлялись ідеї монархії та громадського служіння, то в середніх та низьких жанрах утверджувались ідеї пізнання світу і людської природи, викривалися вади суспільства і характерів.

Драматичні твори (трагедія, комедія) підпорядковувалися правилу трьох єдностей часу, місця і дії. П'еса відтворювала події, які відбувалися протягом одного дня і в одному місці.

Естетичну цінність для класицистів мало лише вічне, непідвладне часу, як твори античності. Наслідуючи давніх авторів, класицисти самі створювали «вічні» образи, які назавжди увійшли до скарбниці світової літератури (Тартоф, Сід, Гора-цій, Федра, Андромаха, міцанин-шляхтич, скнара тощо).

Практиками класицизму були насамперед французькі письменники: поет *Франсуа де Малерб*, драматурги *П'єр Корнель*, *Жан Расін*, *Жан-Батист Мольєр*, романістка *Мадам де Ларгаєт*, письменники-афористи *Франсуа де Ларошфуко*, *Жан де Лабрюєр*, байкар *Жан Лафонтен*, пізніше – просвітителі *Вольтер*, *Жан-Жак Руссо* та інші.

Расін Жан (1639–1699) – французький драматург, творчість якого являє собою вершину французького класицистичного театру.

Расін був найбільшим трагедійним письменником епохи класицизму у Франції. У період розквіту класицизму складний синтез різних віянь і естетичних устремлінь досягає повноти і зрілості. У творчості Расіна відбилося напружене зіткнення двох взаємовиключних тенденцій – відчуття своєї принадлежності до дворянського суспільства і протесту проти пануючих у ньому вдач. «Жан Расін жив у той час, коли французький геній досяг усієї своєї повноти, а мова, яка остаточно склалася, ще зберігала усю свіжість золотого століття. Він учився в поетів античності, насолоджувався ними і до кінця дотримував тієї еллінської і латинської традиції,

сповненої краси і розуму, що створила форми поезії – оди, епопеї, трагедії і комедії. Ніжність, чутливість, його палкість, допитливість, навіть його слабості – усе спонукало його пізнати пристрасті, що є сутью трагедії, і дати вираження жаху і жалю» [1, 210]. Так писав про Расіна один із кращих письменників Франції кінця XIX – початку XX сторіччя Анатоль Франс.

У передмові до трагедії «Британік» Расін розвиває свою драматургічну теорію. «Трагедія є відтворення дії завершеної, де спільно діють багато осіб, – заявляє він, – дії простої, не занадто обтяженої матерією» [3, 5]. Раціоналістична ясність, простота, логічність усієї сюжетної лінії, усієї композиційної системи п'еси, розміщення дюючих осіб, їхніх взаємозв'язків, по можливості пряма лінія причин і наслідків – от вимоги, які пред'являє до драматургів Расін, і вони є основними принципами класичної естетики.

Єдина комедія Расіна «Сутяги» була поставлена в 1668. У 1669 з помірним успіхом пройшла трагедія Британніка. У Андромахе Расін вперше використав сюжетну схему, яка стане звичайною в його пізніх п'есах: А переслідує В, а той любить С. Варіант цієї моделі дано в Британіці, де протистоять злочинна і безневинна пари: Агрипина і Нерон – Юнія і Британніка. Стверджують, ніби Корнель сказав у вечір першої постановки Британніка, що Расін приділив дуже багато уваги слабкостям людської натури. У цих словах розкривається значення привнесених Расіна нововведень і пояснюється причина жорстокого суперництва драматургів, що розколола XVII ст. на дві партії. На відміну від сучасників, ми розуміємо, що в творчості обох відбилися одвічні властивості людської природи. Корнель, будучи співаком героїчного, у своїх кращих п'есах зображує конфлікт між обов'язком і почуттям.

П'єр Корнель (1606 – 1684) – французький драматург, «батько французької трагедії», один із творців класицизму у французькій літературі. Корнель створив монументальну трагедію, в якій політичні ідеї абсолютистської держави – єдність нації, наступ на феодальну анархію, зміцнення влади монарха, пріоритет громадянського обов'язку й обов'язків перед приватними інтересами й особистими пристрастями – уперше втілилися в героїчних ідеалізованих образах, здебільшого запозичених із політичної історії Риму. Корнель перший оживив французьку драму, прищепивши їй іспанський елемент руху і сили пристрасті; з іншого боку, він відновив традиції класичної драми в зображені пристрастей, глибоко людяних по своїй істоті, але вищих повсякденного життя по своїй силі.

В кінці 1636 р. з'явилася трагедія Корнеля, складова епохи в історії французького театру: це був «*Сід*», відразу визнаний шедевром; створилося навіть прислів'я: «*прекрасний як Сід*».

Про творчість Корнеля і його спадкоємця Расіна деякі критики говорили, що «Корнель малює людей такими, як вони повинні були б бути, а Расін – такими, які вони насправді». Темою майже всіх великих трагедій Расіна є сліпа пристрасть, яка змітає будь-які моральні бар'єри і веде до неминучої катастрофи. У Корнеля персонажі виходять із конфлікту оновленими й очищеними, тоді як у Расіна вони терплять повний крах. Кінджал або отрута, що завершає їх земне існування, у фізичному плані є наслідком того краху, який вже відбувся в плані психологічному.

Одним з найвідоміших світових письменників і драматургів є Жан Батист Мольєр (1622 – 1673). Творчість Мольєра мала чималий вплив на подальший розвиток світової драматургії.

У 1643 р. разом із друзями Жан Батист засновує театр і приймає псевдонім – Мольєр. Театр назвали «Близкучим театром». У 1658 р. трупа Мольєра виступала в Луврському палаці. На виставі був присутній юний король Людовик XIV, якому сподобалася і комедія Мольєра «Закоханий лікар», і запальна гра автора в головній ролі. Король дозволив Мольєру оселитися з трупою в Парижі і надав йому театральне приміщення біля Лувру, а згодом – Пале Рояль, побудований колись кардиналом Ришельє. 1658 – 1673 рр. Паризький період життя і творчості Мольєра. За 14 років свого творчого життя в Парижі він створив 34 п'еси. Після першого спектаклю король назавжди став шанувальником таланту Мольєра та його захисником. Не раз він брав під свій захист письменника, що своїми гостросатиричними п'есами викликав роздратування дворянської знаті, служителів церкви, літературних недругів. Однак свобода творчості під заступництвом короля була відносною. На Мольєра було покладено обов'язок брати участь в організації придворних свят. На догоду смакам короля, який любив сам виступати в танцювальних номерах на сцені, Мольєр написав кілька «комедій-балетів».

Найвідоміша п'еса Мольєра «*Міщанин шляхтич*» стала втіленням рис класицизму, якому притаманні нормативність правил, ієпархія жанрів (поділ на високі, середні, низькі), культ розуму, гармонійність форм. П'еса має риси комедії-балету, в якій поєднується слово, танець, пантоміма, музика, образотворче мистецтво, і риси комедії характерів, побудовані на викритті рис характеру що викликають сміх.

Мольєр. *Міщанин шляхтич*.
Титульна сторінка видання 1688

До Мольєра найвідоміші письменники доби класицизму Корнель і Расін у своїх творах стверджували, що справжня людина в будь-якій ситуації чинитиме відповідно до вимог здорового глузду й обов'язку, хоч через це страждатимуть її почуття. На відміну від своїх попередників, Мольєр йде далі: він стверджує, що серце і розум мають бути в гармонії, тому й не тільки простофіля Журден висміюється в п'есі, але й аморальний аристократ Дорант з холодним егоїстичним розумом.

В образотворчому мистецтві Франції воїдем класицизму був живописець Нікола Пуссен (1594 – 1665), прославляв геройчу особистість, волю і розум людини. Фундаментом і суттю теорії класицизму став раціоналізм, що спирається на філософію Декарта. Головними критеріями художньої правди і краси були проголошені розум і думка. Вимоги розуму зобов'язували мистецтво до логічності, ясності, композиційної стрункості. В живопису Пуссена переважала антична тематика. Він представляв Стародавню Грецію як ідеально-прекрасний світ, населений мудрими і досконалими людьми. Навіть у драматичних епізодах давньої історії він намагався побачити торжество любові і вищої справедливості.

Н. Пуссен. Царство флори

В одному з кращих творів на античну тему «**Царство Флори**» (1631) художник зібрав персонажів епосу Овідія «Метаморфози», які після смерті перетворилися на квіти (Нарцис, Гіацінт та ін.).

З'язок живопису з театральним мистецтвом була закономірною для художника XVII ст. – століття розквіту театру. Пуссен захоплювався вченням античних філософів-стойків, закликали до мужності і збереження гідності перед обличчям смерті. Роздуми про смерть посадили важливе місце в його творчості, з ними пов'язаний сюжет картини «**Аркадські пастухи**» (50-е рр. XVII ст.). Важливе місце в творчості Пуссена займав пейзаж. Він завжди населений міфологічними героями. Це відображене навіть у назвах творів: «**Пейзаж з Поліфемом**» (1649), «**Пейзаж з Геркулесом**» (1649). Але їх фігури малі і майже непомітні серед величезних гір, хмар і дерев. Персонажі античної міфології виступають тут як символ одухотвореності світу.

У Нікола Пуссена було небагато учнів, але він фактично створив сучасну йому школу живопису. Творчість цього майстра стала вершиною французького класицизму і вплинула на багатьох художників наступних століть.

Клод Лоррен (1600 – 1682) був сучасником Пуссена. Дане ім'я художника – Клод Желле, а прізвисько Лоррен він отримав за назвою місця свого народження – провінції Лотарингія. Ще дитиною він потрапив в Італію, де почав навчатися живопису. Більшу частину життя художник провів у Римі, звідки іноді ненадовго повертається на батьківщину. Лоррен присвятів свою творчість пейзажу, що у Франції XVII ст. було рідкістю. Його полотна втілюють ті ж ідеї і композиційні принципи, що і пейзажі Пуссена, але відрізняються більшою витонченістю колориту і віртуозною побудованою перспективою. Лоррена цікавили гра тонів, зображення повітря і світла на полотні. Саме Лоррена слід вважати основоположником традицій французького пейзажу.

К. Лоррен. Пейзаж з купцями

Поступово в живопису класицизму склався комплекс норм, яких художники повинні були неухильно дотримуватися. Норми ці були засновані на мальовничих традиціях Пуссена. Вимагалося, щоб сюжет картини містив серйозну духовно-моральну ідею, здатну благотворно впливати на глядача. Згідно теорії класицизму, такий сюжет можна було знайти тільки в історії, міфології або біблійних текстах. Основними художніми цінностями визнавалися рисунок та композиція, не допускалися різкі колірні контрасти. Композиція картини ділилася на чіткі плани. У всьому, особливо у виборі обсягу і пропорцій фігур, художникові необхідно було орієнтуватися на античних майстрів, насамперед на давньогрецьких скульпторів.

Отже, творчі методи перетворилися на жорстку систему правил, а процес роботи над картиною – у наслідування. Не дивно, що майстерність живописців класицизму почала падати, і в другій половині XVII ст. у Франції не було вже ні одного значного художника.

Вплив французького мистецтва «великого століття» в Європі було величезним. Але і в XVIII ст. воно не втратило свого значення і продовжувало диктувати смаки та моди у всіх столицях – від Мадрида до Петербурга і від Рима до Стокгольма. Завданням мистецтва нового століття стає задоволення вимог більш широкого кола публіки. На зміну історичного жанру в живописі приходять нові жанри: портрет, пейзаж, побутовий жанр. Після смерті Людовика XIV починається захід французького абсолютизму і його культури. Надмірності, показна розкіш придворного життя втілилися в мистецтві в стилі рококо...

ЛІТЕРАТУРА

1. Артамонов С. Д. История зарубежной литературы. XVII – XVIII вв. – М.: Просвещение, 1973 – 206 с.
2. Долгополов И. В. Мастера и шедевры: В 3-х т. – М., 1986. – Т.1 – 720 с.
3. Расин Ж., Британик. – М.: Художественная литература, 1972. – 5 с.
4. Холлінгсворт М. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв. – К.: Махаон, 2008. – 512 с.
5. Эскина Н. Барокко // Музикальная жизнь, – 1991. – № 1, 2.